

Изборном већу Филолошког факултета у Београду
Извештај Комисије за писање реферата

Поштоване колегинице и колеге,

Одређени одлуком Изборног већа 164/2 да у Комисији за писање извештаја размотримо пријаве пристигле на конкурс за асистента у настави за ужу научну област Српска књижевност, предмет Српска књижевност 20. века, објављеном у „Пословима“ бр. 1128, част нам је извести о следећем:

На конкурс се пријавила колегиница Софија Филипов Радуловић, мастер. Колегиница Филипов Радуловић је у претходном изборном периоду била асистент на предметима везаним за Српску књижевност 20. и 21. века. Комисија ће у овом извештају поновити, колико је потребно с обзиром на околности, сажете ставове из прошлог реферата на основу којих је колегиница Софија Филипов Радуловић и била изабрана, те како прилика налаже дати образложене оцене о раду у претходном изборном периоду на основу којих се предлаже њен избор и за следећи изборни период. Веома повољна оцена рада која се овде даје обједињује ставове свих наставника чији рад је везан за ужу научну област Српска књижевност 20. и 21. века за коју је расписан конкурс на којем се бира асистент на свим предметима и курсевима које ова ужа област обухвата.

Софија Филипов Радуловић рођена је у Панчеву 1997. године и дипломирала је на Филолошком факултету Српску књижевност и језик са компаратистиком 2020. године (9,33) одбранивши дипломски рад „Приповедач и поетика високог модернизма у романима Андрића, Деснице, Селимовића и Киша“ (комисија: проф. др Предраг Петровић и проф. др Александар Јерков, ментор). Завршила је мастер 2021. године (9,83) одбранивши рад „Губљење логичких веза у *Роману о Лондону*“ (комисија: проф. др Предраг

Петровић и проф. др Александар Јерков, ментор). Оба рада показују основни правац њених интересовања. На темељу ових радова се развијала научна активност колегинице Филипов Радуловић у овом периоду. То показује њену изворну везаност за ову ужу научну област. Докторске академске студије уписала је колегиница Филипов Радуловић 2021. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду, модул: Српска књижевност, и до јула 2023. године положила све испите са највишом оценом (10), да би септембра исте године била пријављена тема њене докторске дисертације „Поетика романа 'без смисла' Милоша Црњанског”. За ментора је одређен проф. др Александар Јерков, а комисију за оцену научне заснованост теме докторске дисертације чинили су проф. др Предраг Петровић (председник комисије), проф. др Драган Бошковић, проф. др Мина Ђурић и проф. др Бранко Вранеш. (Извештај комисије о научној заснованости теме докторске дисертације прихватило је Наставно-научно веће Филолошког факултета 25. 10. 2023, а Универзитет 28. 11. 2023. године.)

Колегиница Филипов Радуловић била је носилац стипендије Министарства просвете Републике Србије, затим сарадница у настави и, као што смо већ рекли, у претходном изборном периоду асистент на Српској књижевности 20. и 21. века на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Била је ангажована на извођењу часова вежби на групи предмета и посебним курсевима везаним за ужу научну област Српске књижевност 20. и 21. Учествовала је у свим активностима Катедре у складу са својим звањем и показала лепу посвећеност заједничком академском животу на Катедри и Факултету, у комуникацији са професорима, сарадницима и студентима. Комисија је у прилици да извести Веће како је и у овом периоду колегиница Филипов Радуловић била приљевна, да је вежбе и консултације држала уредно, остварујући добар однос са студентима, и да је на Катедри лепо примљена.

У прошлом реферату смо истакли квалитете следећих њених радова:

1. „Приповедачки субјект и поетика виског модернизма: од Андрићеве *Проклете авлије* до *Прољећа Ивана Галеба* Владана Деснице“ (М23), који даје поетички веома битан лук у српској књижевности који раније није био критички истражен.

2. „Од дервишевог рукописа ка постмодерној књижевности“ (М33) у којем се након поређења Андрића и Деснице прелази на наредну деценију па и нешто даље иде, што говори о склоности укрштању поетичких и књижевноисторијских питања.
3. „Губљење логичких веза у *Роману о Лондону*“ (М52) који уз кратак осврт на историју тумачења овог дела Црњанског успоставља основ за реинтерпретативну критичку позицију и нов поглед дело великог писца.
4. „Епидемија бесмртности и писање романа у *Проналаску Атханатика* Владана Деснице“ (М51), који је у време писања прошлог реферата био послат за штампу у Пољској и није био приложен у материјалу, али је био познат Комисији која је радила у истом саставу и која га је такође врло повољно оценила, а који припада целини проблематике која се и у овом низу радова јасно назире.

На темељу оваквог рада и резултата у научном развоју, колегиница Софија Филипов Радуловић је изабрана за асистента и то поверење је у протеклом периоду у потпуности оправдала. Комисија зато жели да у реферату укаже на њене нове резултате у настави, академском и научном раду:

Од јуна 2021. до априла 2022. године колегиница Софија Филипов Радуловић је обављала послове сарадника у настави, а од 2022. до данас асистента на предметима везаним за Српску књижевност 20. и 21. века. Уз чланство у више десетина комисија за одбрану завршних дипломских радова, колегиница била је и члан комисија за одбрану мастер радова:

1. Вишња Нинковић, „Компаративна анализа романа *Мириси, злато и тамјан* Слободана Новака и филма *Мириси, злато и тамјан* у режији Анта Бабаје“, ментор: проф. др Предраг Петровић, датум одбране: 8. септембар 2023.
2. Сања Јанковић, „Слика Београда у романима Милутина Ускоковића“, ментор: проф. др Предраг Петровић, датум одбране: 15. 5. 2024.

3. Катарина Марковић, „Филмска адаптација романа *Нечиста крв*“, ментор: проф. др Предраг Петровић, датум одбране: 20. 9. 2024.
4. Александра Козић, „Проблем идентитета и индивидуализације у прози Александра Тишме“, ментор: проф. др Предраг Петровић, датум одбране: 30. 9. 2024.

Колегница Филипов Радуловић је 2024. године била на краћем студијском боравку на Институту за Славистику Универзитета у Хамбургу, где је одржала два предавања по позиву: 1. „Проза Михајла Пантића у контексту српске књижевности“; 2. „Милош Црњански: *Лирика Итаке*“.

Колегиница Филипов Радуловић је учествовала на више међународних научних конференција:

1. XV међународна научна конференција Велике теме културе у словенским књижевностима: *Зараза* [XIV Międzynarodowa Konferencja Naukowa Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich ZARAZA], Институт словенске филологије Универзитета у Вроцлаву, 16–17. септембар 2021, са рефератом „Епидемија бесмртности и писање романа у *Проналаску Атханатика* Владана Деснице“
2. XVI Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност, уметност* „РОМАН И ГРАД: 50 година *Романа о Лондону*, 100 година *Уликса*“, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, 29–30. октобар 2021; са рефератом „О књизи које нема у *Роману о Лондону*“
3. IX симпозијум младих слависта – *Philoslavica 2021* „Прекретнице и преокретне тачке у словенским језицима и књижевностима“ [Simpozij mladih slavistov – *Philoslavica 2021* „Mejniki in prelomnice v slovanskih jezikih in literaturah“], Студентска секција Савеза славистичких друштава Словеније, 9–10. децембар 2021, са рефератом „Од дервишевог рукописа ка постмодерној књижевности“
4. International Scientific Conference *Migrations in the Slavic Cultural Space*, одржана 6. маја 2022. у организацији Катедре за словенску филологију Универзитета у Лођу и Историјског института у Београду, с рефератом „Филозофија незаборављања у *Роману о Лондону* Милоша Црњанског“.

5. 52. Међународни научни састанак слависта у Вукове дане, одржан у периоду од 15. до 19. септембра 2022. године, у организацији Међународног славистичког центра Филолошког факултета у Београду, с рефератом на тему „Путописни елементи у *Роману о Лондону*”.
6. XVII Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност, уметност* у организацији Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, одржан 28. и 29. октобра 2022, с рефератом на тему „Где (ни)је Србија у *Дневнику о Чарнојевићу*”
7. Међународна научна конференција *Савремена филолошка истраживања*, одржана 3. и 4. децембра 2022. у организацији Филолошког факултета Универзитета у Београду, с рефератом: „Једна скривена веза: поетичка функција Наполеона код Андрића и Црњанског”.
8. XIX КОНГРЕС САВЕЗА СЛАВИСТИЧКИХ ДРУШТАВА СРБИЈЕ, одржан у периоду од 23. до 25. августа 2023. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду, с рефератом „Коментарски дискурс у стиховима *Лирике Итаке* и *Итаке и коментара*”.
9. 53. Међународни научни састанак слависта у Вукове дане, одржан у периоду од 13. до 17. септембра 2023. године, у организацији Међународног славистичког центра Филолошког факултета у Београду, с рефератом на тему „Шта је комично у поетичној комедији Милоша Црњанског”.
10. 7th International Conference English Language and Literature Studies: Modern Perspectives and Beyond, одржана 21. и 22. октобра на Филолошком факултету Универзитета у Београду, с рефератом: „*Strange Metamorphosis of A Novel of London: From Autofiction to Metafiction*”.
11. Округли сто на тему *Роман о Лондону* Милоша Црњанског у оквиру манифестације *Дани Милоша Црњанског*, 29. новембра у Матици српској, с рефератом: „‘И не значи ништа’: шекспировски глас(ови) у *Роману о Лондону* Милоша Црњанског”.
12. XIX Међународни научни скуп *Српски језик, књижевност, уметност* у организацији Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, одржан 25. и 26. октобра 2024, с рефератом на тему „Поетика пријатељства као поетика романа: „људскија реч” Ахмеда Нурудина”.

13. Међународни научни скуп *Književnost ili književni rad Srba u Hrvatskoj (povodom 30. godišnjice smrti Stanka Koraća)*, одржан 22. и 23. новембра 2024. у Загребу, с рефератом: „Сукоб на Десници: романи Владана Деснице као поетичка (анти)теза српском роману педесетих година”.
14. Округли сто *Критички атлас описан Јерковом*, одржан 3. и 4. децембра у Матици српској и онлајн, с рефератом: „‘Између бездане празнине и небеских сфера’: иманентна поетика Сеоба Милоша Црњанског”.

Реч је, као што се види из овог дугачког списак, о интензивној и врло разгранатој научној активности која води и бољем упознавању колега са разних катедара и из института. Тако се развија научна комуникација, проверавају сопствени погледи на књижевност у научној дискусији и успоставља сарадња са различитим институцијама. Непосредан увид у овај рад и одјек ових активности који је различитим путевима стизао до чланова Комисије чини да се активност колегинице Филипов Радуловић може оценити врло повољно, не само са становишта озбиљности и темељности, оригиналности и продорности презентација, већ и једне врсте академске отмености коју у веку који протиче није увек лако имати и сачувати, а до које се увек на нашој Катедри веома држало.

У пријави је дата и следећа библиографија, која такође показује вредан научни истраживачки рад:

1. Филипов, Софија. „Приповедачки субјект и поетика високог модернизма: од Андрићеве *Проклете авлије* до *Прољећа Ивана Галеба* Владана Деснице”. *Наслеђе: часопис за књижевност, уметност и културу* XVIII/49 (2021): 267–276. ISSN - 1820-1768 **M23**
2. Филипов, Софија. „Од дервишевог рукописа ка постмодерној књижевности”. 9. *Simpozij mladih slavistov MEJNIKI IN PRELOMNICE V SLOVANSKIH JEZIKIH IN LITERATURAH. Zbornik prispevkov*. Ed. N. Kočnik, L. Mandić, R. Mrvič. Ljubljana: Študentska sekcija, Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, 2021, 117–128. ISBN 978-961-6715-42-3 **M33**
3. Филипов, Софија. „Губљење логичких веза у *Роману о Лондону*”.

Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима XVI/16 (2021): 175–192. ISSN - 1820-5305 **M52**

4. Филипов, Софија. „Епидемија бесмртности и писање романа у Проналаску Амханатика Владана Деснице”. *Acta Universitatis Wratislaviensis. Slavica Wratislaviensia* CLXXVII (2023): 343-351. ISSN 0239-6661 (AUWr); ISSN 0137-1150 (SW) **M24**

5. Филипов Радуловић, Софија. „О књизи које нема у Роману о Лондону”. *Зборник радова са XVI међународног научног скупа: Српски језик, књижевност, уметност. Роман и град: 50 година Романа о Лондону, 100 година Уликса*. Ур. Д. Бошковић, Ч. Николић. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2022, 111–118. ISBN - 978-86-80596-11-2; 978-86-80596-17-4 **M14**
6. Филипов Радуловић, Софија. „Филозофија незаборављања у Роману о Лондону Милоша Црњанског”. *Migrations in the Slavic Cultural Space. From the Middle Ages to the Present Day*. Ed. Z. A. Brzozowska, P. Kręzel, I. Lis-Wielgosz. Łódź: Łódź University Press, 2023, 249–260. ISBN 978-83-8331-032-9; e-ISBN 978-83-8331-033-6 **M14**
7. Филипов Радуловић, Софија. „Путописни елементи у Роману о Лондону Милоша Црњанског”. *52. научни састанак слависта у Вукове дане. Књига 2: Путописи у српској књижевности; Језик српских путописа; Српска књижевност и културна дипломатија*. Ур. Б. Сувајџић. Београд: Филолошки факултет; Међународни славистички центар, 2023, 273–291. ISBN - 978-86-6153-721-9 **M51**
8. Филипов Радуловић, Софија. „Где (ни)је Србија у Дневнику о Чарнојевићу”. *Зборник радова са XVII међународног научног скупа: Српски језик, књижевност, уметност. Књига 2: Србија: све што сте одувек желели да кажете о Србији, а нисте смели...* Ур. Д. Бошковић, Ч. Николић. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2023, 251–259. ISBN - 978-86-80596-51-8; 978-86-80596-31-0 **M14**
9. Филипов Радуловић, Софија. „Шта је комично у поетичној комедији

Милоша Црњанског". 53. научни састанак слависта у Вукове дане. Књига 2: Хумор и сатира у српској књижевности. Ур. Б. Сувајџић. Београд: Филолошки факултет; Међународни славистички центар, 2024, 255–264. ISBN - 978-86-6153-742-4 **M51**

10. Филипов Радуловић, Софија. „Чудне метаморфозе Романа о Лондону: од аутофикције до метафикције". *Анали Филолошког факултета XXXVI/2* (2024): 215–225. ISSN 0522-8468; e-ISSN 2787-1037 **M24**

11. Филипов Радуловић, Софија. „‘И не значи ништа’: шекспировски глас(ови) у Роману о Лондону Милоша Црњанског". *Дани Милоша Црњанског: Роман о Лондону Милоша Црњанског*. Ур. З. Ђерић. Нови Сад: Матица српска; УГ Суматра, 2024. ISBN - 978-86-7946-494-1 **M63** (у штампи)

Уз овај низ запажених студија, колегиница Филипов Радуловић је написала и приказ „Границе тумачења: „Б. Вранеш о критичарима српске поезије 20. века". *Годишњак Катедре за српску књижевност са југословенским књижевностима XVIII/18* (2023): 313–319. ISSN - 1820-5305 **M57**

Како су прва три текста детаљно представљена у прошлом реферату, а једнако тако и четврти који је тада тек био написан, сматраћемо их вреднованима у тој прилици и потврђеним одлукама Изборног већа, па их нећемо понављати. Они су, додајмо још једном, означили један важан круг проблема и показали да постоји систематичност у научном раду и истраживању. Утолико је занимљивије видети како се у протеклим годинама то истраживање мењало и развијало, те до каквих се нових резултата стигло.

Прво што пада у очи је интензивно интересовање за дело Милоша Црњанског, што следи и из опредељености пријављене тезе. (Реферат на основу којег је пријава тезе усвојена може се у извесном смислу сматрати екстерним делом овог реферата, утолико више што је тај усвојени извештај предлог свих наставника на овом предмету који заједнички прате и усмеравају развој младе колегинице.) Одговорност за тако усредсређено истраживање је и последица сугестија одабраног ментора који је тражио да се докторанд у овом периоду углавном чврсто држи главног поља истраживања. На основу ових радова може се, међутим, лепо пратити како напредује научни развој колегинице Софије

Филипов Радуловић. Проширење теоријске основе њеног приступа књижевности, развој истраживане проблематике и слоеност закључака до којих се стиже. Уз то, не остаје се само на једној проблемској основи, као то показују и разлике ових радова. Има у њима назнаке које су понегде остале недовољно развијене због економије писања и ограничења у дужини рада којих се млади сарадници морају сувише стриктно придржавати. У ширим контекстуализацијама којих има у радовима виде се и дела других аутора и назначавају различите проблемске целине. Разматрања усмерена ка путописима, драмама и посебно комедији, понека компаративистичка црта истраживања и већ поменута књижевноисторијска поезивања и уопштавања говоре о томе као се лепо развија критички приступ књижевности. Црте научног дијалога о истраживању дела Милоша Црњанског које су назначене дају томе још једну димензију. Ту је, у радовима, и траг дијалога између ментора и кандидата. Све то ментор жели да буде поменуто како би се јасно назначиле размере врло позитивног односа према томе како се истраживања одвијају. У некој другачијој прилици и временима која би више ценила дијалоге и детаљне извештаје (једино из чега се научна заједница може заиста обавестити о нечијем раду – не може се очекивати да шири слој истраживача детаљно прати све што сваки млађи научник напише, зато су старински реферати а не гомиле слика по друштвеним мрежама потребни), вредело би овде додати још лепих речи о развоју интересовању, ширењу научне литературе и посвећености академском животу. Ово последње је од посебног значаја за младе колеге у епоси која недовољно цени и вреднује њихов рад, која га формализује и своди на игру бројева и корпоративну логику производње. Све се пречесто своди на збирање бројева и магијске шифре класификација у којима понављање гласа м треба да буде облик научног трансa, а једном ће и до нас доћи његово величанство импакт фактор које, међутим, може да избрише аутентично процењивање резултата и преноси све на став заједнице, или пројекцију моћи издавача, што никако не погодује таквим областима као што је проучавање српске књижевности. Нека остане овај суд овако саопштен уваженом Већу које ће га, надамо се, прихватити онако како је забележено, у најбољој намери да један извештај о младој чланици научног колектива буде целовитији. И да се у том контексту јасно види зашто је овај реферат овакав и каква је сврха његове детаљности иако се на конкурс јавио само

један кандидат који више него очигледно испуњава услове конкурса и на њега се јавља уз усаглашен став свих наставника на предмету. Чланови Комисије са уважавањем научне заједнице овако желе да подрже очување неких добрих старих академских обичаја и да их пренесу наредним генерацијама.

Рекавши то пређимо на поједине радове како би се став Комисије којег је већ јасно назначен и углавном образложен видео и у детаљима научних радова.

„Књига које нема“, из наслова рада број 5 у библиографији, везана је за *Роман о Лондону*. Ту се наставља, и истовремено показује нови критички корак, рад у пољу савремене поетичке историје српске прозе из првих радова колегинице Софије Филипов Радуловић. Проблематика романа града у историји књижевности, назначена великим делима светске књижевности, води од питања мегалополиса (Владушић), положаја појединца (Татаренко) и дијаболичког трага (Ломпар) до парадокса приповедања одсуством причања (стр. 115). Поетички овако освешћена прича засновала је могућност да се дочара губитак смисла и статуса логоса у модернистичком старању (стр. 117). Тако је зачет нови круг истраживања, назначен критички дијалог, и указано у ком правцу се истраживање на чијем ће крају бити докторат одвија.

„Филозофија незаборављања“ из рада број 6 појавила се у врло лепом окружењу међународног зборника радова објављеног на универзитету у Лођу. Треба посебно имати на уму сарадњу са катедром у Лођу јер је реч о групи одличних млађих истраживача. То ће бити једно од водећих или водеће место проучавања јужнословенских литература у Пољској. Можда мало више окренуто бугаристици, па је утолико важније и наше присуство и развој научних веза, ово средиште ће у годинама које следе бити полигон дијалога са колегама из Пољске и света. Ту је ћирилично штампан текст колегинице Филипов Радуловић који жели да приближи проблематику поетике Црњанског страним колегама и читаоцима којима она не мора бити једнако позната, што је добар знак перцептивности и прилагодљивости. У годинама које следи вреди додавати и ону црту неочекиваности које има у њеним радовима. Научној репутацији свако доприноси да се стигло до Ничеа и питања „билости“, логичке уређености света (што је веза са претходним радом), „знања самог романа“ и поетичког смисла онога што се има назвати „роман о“. Рад завршава кратком

књижевноисторијском скицом која иде од Црњанског до Киша, Пекића и Павића, тако да ова склоност ширем сагледавању бива и у овом раду на врло леп начин осведочена. Радови на скупу у Вроцлаву, радови у зборнику у Лођу и предавања у Хамбургу говоре о успешним корацима на интернационалном плану.

Наредна три рада су са међународних конференција одржаних у Београду и Крагујевцу. „Путописни елементи“ из рада број 7 проширују теоријски хоризонт тако што на сцену тумачења стижу Дерида и Фуко, две изразито истакнуте фигуре филозофског мишљења, историје идеја и методологије тумачења у другој половини двадесетог века. Нешто је мање убедљив повратак на Долежала и теорију „могућих светова“, која заостаје за расправом о нужности и вероватности од Аристотела до Бергсона, или одјецима Лајбницових и Волтерових дилема које су, преко престабилиране хармоније давно стигле до наших тумача (Никола Милошевић), али у развоју мишљења ретко успевају пречице па ово ваља схватити у складу са очекиваним хременеутичким билдунгскапацитетом, ако смемо тако да се изразимо, младог истраживача. Међутим, осим важне путописне проблематике у делу Црњанског, овде је назначен и један поетички заплет који је унеколико измицао пажњи критике. Апсолутној немогућности избегличког живота или потпуне акултурације Рјепнина ваља додати и питање немогућности повратка, што је одјек Црњансковљевог положаја и плана за писање *романа о повратку*. Од повратка Чарнојевића, али са становишта генерације и повратка Крлежиног Латиновића, могућно и Андрићевог фра-Петра, одједном се на маргини ове студије појављује нешто, како би ментор рекао, чега нема и што може, баш зато што га нема, бити једнако битно. У ономе чега нема може се на посебан начин расветлити све оно чега, чини нам се не само у метикулозном тумачењу, има. Од Хегела о шопенхауера и Ничеа, од Дерида и Фукоа до постхерменеутике постало је јасно да је оно што нигде не пише и што није написано једнако важно.

Упркос свакој економија ових радова, изразу разложности који смо већ поменули у прилагођавању страној славистичкој средини, диктату прописа и плесу бројки и збиру бодова, једино што уопште има смисла у проучавању књижевности је аутентична драж тумачења. Уз системско ширење и употпуњавање проблематике стиже се до увида у црте ране зрелости и

способности које ће уз истрајност и предан рад дати целовит резултат.

Раду број 8 посвећен *Дневнику о Чарнојевићу* доноси питање „Где (ни)је Србија“, индиректно је у вези са горе реченим јер је дотакнуто питање повратка (овде из рата). И ту се уз осврт на *Лирику Итаке* брзо стигло до Ничеа, затим и Хајдегера, трен касније Фукоа. Ширећи и литературу о Црњанском са којом се води дијалог, види се лепо како се развија и продубљује проблематика, а перспектива Србије, где је или где (ни)је, томе даје културноисторијску везивну снагу која се лако могла појачати од ране поезије до *Сербие* и *Ламентa*, да је за то било више простора. Умешно се држећи прописаних регула, што је одлика коју смо већ поменули, али нећемо прећутати ни недостатак који она изазива сажимањима, рад међутим хитро напредује ка питању аутореференцијалности које је од почетка истраживања, још из првих студија, било важно за колегиницу Филипов Радуловић. Ту где поетички простор долази на место историјске стварности (стр.256), где не постоји дневник већ само *дневник о* (стр.255), као што је било речено *роман о*, само приповедање је у сасвим другачијем положају.

Расправа о томе шта је комично у *поетичној комедији* Маска, рад. број 9, тамо где су већ били *Дневник о Чарнојевићу*, а помало и *Лирика Итаке*, даје димензију заокружавања погледа на дело младог Црњанског. Миочиновић и Фрајнд, али и низ радова Зорице Несторовић, или Клоц, Саразак и Сонди, подлог су да се и у домену тумачења драме успостави методолошко и теоријско поље које за себе бира и које себи тражи колегиница Филипов Радуловић. Из угла губљења логичких веза драма је лишена своје историјске моћи, што би другачије одговарало губитку трагичког у корист деформације комичног. Гледано изнутра, све би можда могло бити и другачије, што није приговор овом тумачењу већ једна успутна методолошка поука како треба проверити и могућност опонирања самоме себи и сопственом тумачењу. И док се сада чека нека прилика за рад о лирици Црњанског, овде је већ показано шире разумевање опуса овог ствараоца који је обележио двадесети век српске књижевности.

Где стеге обима нису биле тако чврсто примењене на младог истраживача, настао је посебно убедљив рад који прати путању од аутофикције

до метафикције (рад број 10). Дерида се придружио Пол де Ман, а радикална Другост Рјепнина (стр. 218) придружиће се оним закључцима о његовом покретању приче који су предочени раније. Де Мановом питању *поросопопеје*, међутим, оштро се опонира закључком како Рјерпнин показује да онај који је други никада не добија глас, што већ води дијалог и са Спивак (а парадоксално и Адорном). *Signifiaing nothing*, што је стигло из Магбета (стр. 220) тражи у много доцнијем књижевном самоостварењу поништења оно што Црњанског чини великим светским писцем. У можда најпроницљивијој и најзаокруженијој студији до сада (а постоји још једна која није објављена али је члановима Комисије позната у рукописној верзији), колегиница Софија Филипов Радуловић представила је себе као младог, перспективног и убедљивог тумача и потврдила свој систематичан и сталан напредак на темељу којег расту очекивања и од њеног доктората који се пише. Ту где неки други књижевни лик и писац не помене Шекспира или неког другог класика, на том месту је лука спаса тумача који живи у неизвесности доба након класичне и модерне херменеутике. Пост-херменеутика, која је и више него опасна и није нужна у својој радикалној верзији, биће и место коначног обрачуна са собом и са неким *другим великим Другим*.

У пријави је предата и лепа, колегијална и са респектом писана рецензија књиге проф. др Бранка Вранеша о критичарима у дијалогу, која својим академским врлинама и балансом излагања садржина из ове провокативне, иако стишане у изразу, студије, доказује озбиљност и зрелост младе научне личности.

Ту где је нешто речено о путу од аутореференцијалности до метафикције, који је путања којом се некада, када је то требало освајати за нашу критику, дуго путовало, сада се стиже до Другости и дијалога, чему се само можемо радовати у овој тешкоћама мишљења прилично ненаклоњеној средини. Није све у испуњавању прописаних норми, које су овде вишеструко испуњене, нешто је и у трагању за собом и за Другим у туђем и сопственом раду.

Лепо оцењена и примљена, колегиница Софија Филипов Радуловић узвраћа размером ентузијазма и посвећеношћу равном неким бољим временима која је темељно обавезује и која ће бити мера њених наредних

циклуса рада и напредовања. Колико ведром духу ништа не може наудити, толико дух који се у радости преда непознатом и неистраженом, са варљивом надом да критички дух стиже до самога себе као што човек себе налази у својој најбољој мисли, и тек ту има себе у свету и свет у себи, тај критички дух ништа не може осујетити. То је менторска порука овој младој колегиници и њеној генерацији којој смо оставили свет у жалосном стању.

Колегиница Софија Филипов Радуловић је, како смо то детаљно показали у горњем реферату, испунила је све услове који су прописани за избор, који је фактички резиме у звање асистента за Српску књижевност 20. века и савремену српску књижевност 21. века, како је то сада одређено планом и програмом усвојеном у акредитацији. Сагледавши све домене њеног рада и високо оценивши њене резултате, ова Комисија има задовољство да је препоручи нашем Већу и предложи да буде изабрана за асистента.

У Београду, 3. 3. 2022.године

Проф. др Александар Јерков, редовни професор

Проф. др Предраг Петровић, редовни професор

Проф. др Драган Бошковић, редовни професор

